

EMPOWERING
EHEA Paris 2018
EUROPE'S YOUTH

Conférence ministérielle européenne
pour l'enseignement supérieur

Komunikat Paryski

Paryż, 25 maja 2018 roku

Spotykając się w Paryżu w dniach 24 i 25 maja 2018 roku, dwadzieścia lat po podpisaniu Deklaracji z Sorbony, my, Ministrowie odpowiedzialni za szkolnictwo wyższe, pragniemy nie tylko świętować postępy poczynione w budowie Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego w ciągu ostatnich dwóch dekad, lecz także podjąć mocne i ambitne zobowiązania dotyczące jego dalszego rozwoju.

Jesteśmy dumni z tego, co osiągnął Proces Boloński. Zbudowaliśmy coś unikalnego – Europejski Obszar Szkolnictwa Wyższego (EOSW), w którym cele i polityka są uzgadniane na szczeblu europejskim, a następnie realizowane w krajowych systemach edukacyjnych i uczelniach. To obszar, w którym rządy, uczelnie oraz interesariusze wspólnie kształtują pejzaż szkolnictwa wyższego; świadczy to o tym, co można osiągnąć drogą wspólnego wysiłku i stałego dialogu z udziałem rządów i sektora szkolnictwa wyższego. Poprzez EOSW, utorowaliśmy drogę mobilności studentów na dużą skalę oraz nie tylko poprawiliśmy porównywalność i przejrzystość naszych systemów szkolnictwa wyższego, lecz także podnieśliśmy ich jakość i atrakcyjność. EOSW wsparł wzajemne zrozumienie i zaufanie oraz wzmocnił współpracę między naszymi systemami szkolnictwa wyższego.

Wolność i uczciwość akademicka, autonomia uczelni, udział studentów i pracowników w zarządzaniu szkolnictwem wyższym oraz publiczna odpowiedzialność za szkolnictwo wyższe, a także publiczna odpowiedzialność tego sektora, tworzą fundament EOSW. Obserwując w ostatnich latach podważanie w niektórych naszych krajach tych fundamentalnych wartości, zobowiązujemy się do ich promocji i ochrony w całym EOSW poprzez zintensyfikowany dialog polityczny i współpracę.

Od czasu Deklaracji Sorbońskiej i Deklaracji Bolońskiej, systemy szkolnictwa wyższego i uczelnie w EOSW zostały gruntownie zreformowane. W chwili, gdy przed Europą stoją ważne wyzwania społeczne – od bezrobocia i nierówności społecznych do problemów związanych z migracją i wzrostu politycznej polaryzacji, radykalizacji i posługującego się przemocą ekstremizmu – szkolnictwo wyższe może i powinno odgrywać decydującą rolę w przedstawianiu rozwiązań dla tych problemów. Musi ono także odgrywać kluczową rolę w ustalaniu faktów, na których podstawie prowadzone są publiczne debaty i podejmowane są decyzje. Dając studentom i innym uczącym się możliwości osobistego rozwoju przez całe życie, szkolnictwo wyższe poprawia ich szanse na zatrudnienie i pobudza ich do bycia aktywnymi obywatelami w demokratycznych społeczeństwach.

Zobowiązujemy się zatem do opracowania polityki wspierającej i zachęcającej uczelnie do wypełniania ich społecznej odpowiedzialności oraz wnoszenia wkładu w bardziej spójne i inkluzywne społeczeństwo poprzez wzmocnienie międzykulturowego zrozumienia, zaangażowania obywatelskiego i świadomości etycznej, a także poprzez zapewnienie sprawiedliwego dostępu do szkolnictwa wyższego.

Postępy w realizacji uzgodnionych reform

Jak pokazuje „Raport z realizacji Procesu Bolońskiego” z roku 2018, poczyniono postępy, choć utrzymują się różnice w stopniu realizacji. Występują one zarówno między poszczególnymi obszarami polityki, jak i między krajami.

Zapewnianie jakości ma kluczowe znaczenie dla budowy wzajemnego zaufania oraz zwiększania mobilności oraz sprawiedliwego uznawania kwalifikacji i okresów nauki w całym EOSW. Uznajemy zatem postęp osiągnięty we wprowadzaniu „Standardów i wskazówek dotyczących zapewniania jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego” (ESG) do praktyki na poziomie krajowym i uczelnianym w większości krajów oraz zobowiązujemy się do usunięcia istniejących jeszcze przeszkód dla ich wprowadzenia w prawodawstwach i przepisach krajowych. Aby zachęcać do przygotowania większej liczby wspólnych kierunków studiów i wspólnych tytułów/stopni, będziemy także promować wykorzystanie „Europejskiego podejścia do zapewniania jakości studiów wspólnych” w naszych systemach szkolnictwa wyższego. Przyjmujemy z zadowoleniem i wesprzemy opracowanie Bazy danych rezultatów zewnętrznej oceny jakości (DEQAR).

W celu dalszego rozwoju mobilności i uznawania kwalifikacji w całym EOSW, będziemy dążyli do tego, aby porównywalne kwalifikacje zdobyte w uczelni jednego kraju EOSW były na tej samej podstawie automatycznie uznawane w pozostałych jego krajach, z myślą o zapewnieniu dostępu do dalszych studiów i rynku pracy. W tym celu ponawiamy nasze zobowiązanie do zapewnienia pełnego wdrożenia ECTS, zgodnie ze wskazówkami określonymi w Przewodniku ECTS z roku 2015.

Będziemy dążyli do realizacji przyjętej przez Radę Europy i UNESCO Lizbońskiej Konwencji o Uznawaniu Kwalifikacji oraz jej Zaleceń, zwłaszcza w odniesieniu do kwalifikacji posiadanych przez uchodźców, wysiedleńców i osób w podobnej sytuacji. Wzywamy także do ustanowienia przejrzystych procedur uznawania kwalifikacji oraz okresów wcześniejszej nauki i studiów, przy wykorzystaniu interoperacyjnych rozwiązań cyfrowych.

Akceptujemy propozycję skorygowanego Suplementu do dyplomu i zobowiązujemy się dążyć do jego przyjęcia w identycznych wersjach w odnośnych ramach Lizbońskiej Konwencji o Uznawaniu Kwalifikacji i Europass. W celu dalszej promocji mobilności studentów i absolwentów, przyjmujemy z zadowoleniem i wspieramy takie inicjatywy jak cyfryzacja Suplementu do dyplomu oraz zobowiązujemy się do wspierania uczelni w dalszych staraniach o wymianę danych o studentach w zabezpieczonym, przystosowanym do odczytu komputerowego i interoperacyjnym formacie, zgodnie z prawodawstwem dotyczącym ochrony danych osobowych. Ponadto odnotowujemy z zainteresowaniem bieżący projekt pilotażowy UE „Europejska Karta Studenta”, który potencjalnie mógłby zostać poszerzony o wsparcie i ułatwienia dla mobilności studentów w całym EOSW.

W wielu naszych systemach, oparte na ECTS kwalifikacje krótkiego cyklu odgrywają rosnącą rolę w przygotowaniu studentów do zatrudnienia i dalszych studiów oraz w poprawie spójności społecznej poprzez ułatwienie dostępu do nauki tym, którzy przy braku takiej opcji nie rozważyliby podjęcia studiów wyższych. Włączamy zatem takie kwalifikacje jako odrębną kwalifikację w nadrzędne ramy kwalifikacji EOSW (QF-EHEA). Każdy kraj może zdecydować, czy i jak zintegrować kwalifikacje krótkiego cyklu ze swoimi ramami krajowymi.

Uwolnienie pełnego potencjału EOSW: dalsze wdrażanie

Uznajemy, że reformy wprowadzane w związku z Procesem Bolońskim wymagają zarówno pomyślnego wdrożenia, jak i pełnego zaangażowania całego EOSW w realizację wszystkich naszych uzgodnionych celów i zobowiązań. Wypełnienie naszych zobowiązań zależy od zgodnych wysiłków krajowych

polityków, władz publicznych, uczelni, pracowników, studentów oraz innych interesariuszy, a także od koordynacji na poziomie EOSW.

W celu uwolnienia pełnego potencjału EOSW i zapewnienia realizacji kluczowych zobowiązań podjętych w ramach Procesu Bolońskiego, przyjmujemy podejście uporządkowanego wsparcia koleżeńskiego (*peer support approach*), oparte na solidarności, współpracy i wzajemnym uczeniu się. W latach 2018 – 2020, koleżeńskie grupy tematyczne skoncentrują się na trzech kluczowych zobowiązaniach o decydującym znaczeniu dla wzmocnienia i wsparcia jakości oraz współpracy w EOSW:

- trójstopniowym systemie zgodnym z nadrzędnymi ramami kwalifikacji EOSW oraz studiach pierwszego i drugiego stopnia skalowanych przy wykorzystaniu ECTS,
- przestrzeganiu Lizbońskiej Konwencji o Uznawaniu Kwalifikacji,
- oraz zapewnianiu jakości zgodnie ze „Standardami i wskazówkami dotyczącymi zapewniania jakości kształcenia w Europejskim Obszarze Szkolnictwa Wyższego”.

Upoważniamy Bolońską Grupę Wdrożeniową (*Bologna Follow-up Group – BFUG*) do wdrożenia, koordynacji i monitorowania przyjętego podejścia wsparcia koleżeńskiego oraz do skorzystania w tym zakresie ze wsparcia stworzonej w tym celu Grupy ds. Koordynacji Wdrażania. Przeprowadzi ona analizę pierwszej rundy wsparcia koleżeńskiego i poprzez BFUG zaproponuje ukierunkowanie tego działania w przyszłości, a także przedstawi informację na kolejnej Konferencji Ministerialnej EOSW w roku 2020. Zachęcamy do skorzystania z programu Erasmus+ w celu rozwinięcia współpracy dotyczącej nie tylko mobilności i uzyskania postępu w realizacji kluczowych zobowiązań.

Białoruś dołączyła do EOSW w roku 2015 na podstawie uzgodnionego planu działania. Uznajemy, że pierwsze reformy zostały zainicjowane, lecz również to, że wciąż istnieją poważne wyzwania. Przyjmujemy z zadowoleniem zobowiązanie Białorusi do pracy z partnerami i korzystania z ich wsparcia w realizacji zaproponowanej strategii na lata 2018–2020.

Innowacje w uczeniu się i kształceniu

Przez ostatnie 20 lat, zasadniczą misją Procesu Bolońskiego i głównym celem reform strukturalnych było zapewnianie i poprawa jakości oraz przydatności uczenia się i kształcenia. Uczenie się przez całe życie zyskuje coraz większe znaczenie dla naszych społeczeństw i gospodarek, a także dla dobrobytu naszych obywateli. Nadszedł czas, aby uznać współpracę w obszarze praktyk innowacyjnego uczenia się i kształcenia za kolejny wyróżnik EOSW. Zobowiązujemy się zatem do opracowania nowych i inkluzywnych sposobów podejścia do stałego doskonalenia uczenia się i kształcenia w całym EOSW, a może to nam się powieść tylko wtedy, gdy zrobimy to w ścisłej współpracy ze społecznością szkolnictwa wyższego w Europie i przy pełnym poszanowaniu wolności akademickiej i autonomii uczelni.

Sukces Europejskiego Forum Uczenia się i Kształcenia, ustanowionego w ubiegłym roku przez Europejskie Stowarzyszenie Uniwersytetów, pokazuje wartość i potencjał współpracy w uczeniu się i kształceniu, z konkretnymi korzyściami dla uczelni, pracowników i studentów. Poza środkami na szczeblu krajowym, opracujemy zatem wspólne, europejskie inicjatywy w celu wsparcia i stymulowania szerokiej gamy innowacyjnych praktyk z zakresu uczenia się i kształcenia, przy wykorzystaniu dobrych praktyk istniejących w naszych krajach i poza ich granicami.

Inicjatywy te obejmą dalszy rozwój i pełne wdrożenie uczenia się skoncentrowanego na studencie oraz otwartą edukację w kontekście uczenia się przez całe życie. Programy studiów, które zapewniają różnorodne metody uczenia się oraz elastyczność, mogą sprzyjać mobilności społecznej i stałemu rozwojowi zawodowemu, pozwalając uczącym się podjąć i ukończyć studia wyższe na każdym etapie życia.

Będziemy wspierać uczelnie w opracowaniu i doskonaleniu strategii dotyczących uczenia się i kształcenia. Zachęcamy je także do oferowania interdyscyplinarnych programów studiów oraz do łączenia nauki w uczelni oraz w miejscu pracy. Studenci powinni stykać się z badaniami naukowymi lub aktywnością związaną z badaniami i innowacjami na wszystkich poziomach edukacji, aby kształtować krytyczny i twórczy sposób myślenia, umożliwiając im znalezienie nowatorskich rozwiązań dla pojawiających się wyzwań. Zobowiązujemy się w tym względzie do wzmocnienia synergii między edukacją, badaniami i innowacjami.

Cyfryzacja odgrywa rolę we wszystkich obszarach społeczeństwa i uznajemy jej potencjał do przemiany sposobu, w jaki szkolnictwo wyższe funkcjonuje i w jaki ludzie uczą się na różnych etapach życia. Wzywamy nasze uczelnie, aby przygotowywały studentów do kreatywnego działania w cyfrowym środowisku i wspierały wykładowców w takim działaniu. Umożliwimy naszym systemom edukacyjnym lepsze wykorzystanie edukacji cyfrowej i mieszanej, przy zapewnieniu odpowiedniej jakości, w celu doskonalenia uczenia się przez całe życie i uczenia się elastycznego, kształtowania umiejętności i kompetencji cyfrowych, polepszenia analizy danych, badań edukacyjnych i prognozowania oraz usunięcia barier regulacyjnych stojących na drodze zapewnianiu otwartej i cyfrowej edukacji. Wzywamy BFUG do kontynuacji działań związanych z kwestią cyfryzacji w następnym okresie pracy.

Jako że wysokiej jakości kształcenie jest niezbędne dla krzewienia wysokiej jakości edukacji, awanse akademickie powinny być oparte na zwiędzonych powodzeniem badaniach i wysokiej jakości kształceniu. Powinny one także uwzględniać szerszy rozumiany wkład dla społeczeństwa.

Będziemy promować i wspierać uczelnie, krajowe i europejskie inicjatywy dotyczące przygotowania pedagogicznego i ustawicznego doskonalenia zawodowego nauczycieli akademickich oraz badać sposoby lepszego uznawania wysokiej jakości i innowacyjnego kształcenia w ich pracy.

Po roku 2020: bardziej ambitny EOSW

EOSW dowiódł swojej roli jako unikalnych ram współpracy w sektorze szkolnictwa wyższego w Europie. W celu dalszego rozwoju EOSW, zintensyfikujemy współpracę międzydyscyplinarną i transgraniczną oraz opracujemy inkluzywne i innowacyjne podejście do uczenia się i kształcenia. Wzywamy BFUG do przedstawienia propozycji w tym zakresie w odpowiednim czasie przed naszym spotkaniem w roku 2020, aby umożliwić szkolnictwu wyższemu pełne odegranie swojej roli w sprostaniu wyzwaniom, przed którymi stoją nasze społeczeństwa.

Będziemy krzewić i rozbudowywać zintegrowaną, ponadnarodową współpracę w szkolnictwie wyższym, badaniach i innowacjach, zmierzającą do zwiększenia mobilności pracowników, studentów i badaczy oraz liczby wspólnych programów studiów w całym EOSW. Odnotowujemy z zainteresowaniem niedawną inicjatywę UE dotyczącą „Uniwersytetów Europejskich” i będziemy zachęcać wszystkie nasze uczelnie do działania w takich nowych formach. Wzywamy BFUG do nawiązania współpracy z Komitetem Europejskiej Przestrzeni Badawczej i Innowacji (ERAC) do roku 2020 w celu pogłębienia synergii między EOSW a Europejską Przestrzenią Badawczą (ERA).

Zobowiązujemy się do rozwoju roli szkolnictwa wyższego w zapewnieniu zrównoważonej przyszłości dla naszej planety i naszych społeczeństw oraz do znalezienia sposobów, w jakie my, jako Ministrowie EOSW, możemy się przyczynić do osiągnięcia Celów Zrównoważonego Rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych na poziomie światowym, europejskim i krajowym.

Kontynuując prace Forum Polityki Bolońskiej (*Bologna Policy Forum*), upoważniamy BFUG do nawiązania globalnego dialogu politycznego, aby poprawić regularną współpracę z innymi regionami i organizacjami międzynarodowymi. Dialog ten powinien koncentrować się na promocji wzajemnego

uczenia się oraz wspólnych inicjatyw dotyczących kwestii leżących w sferze wspólnego zainteresowania, takich jak włączenie społeczne i szerzej rozumiana rola szkolnictwa wyższego. Przyjmujemy z zadowoleniem prace nad Globalną Konwencją o Uznawaniu Kwalifikacji Szkolnictwa Wyższego UNESCO.

Uznajemy, że potrzebne są dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia społecznego wymiaru szkolnictwa wyższego. Aby wypełnić nasze zobowiązanie w sprawie odzwierciedlania przez ogół studentów rozpoczynających i kończących naukę w europejskich uczelniach zróżnicowania społeczeństw Europy, zwiększymy dostęp do studiów i liczbę absolwentów wśród grup mniej licznie na nich reprezentowanych i słabszych. Upoważniamy więc BFUG do zajęcia się tą kwestią przed następną Konferencją Ministerialną EOSW.

Przygotowania do Konferencji Ministerialnej EOSW w roku 2020

Z myślą o naszej konferencji w roku 2020, upoważniamy BFUG do opracowania Raportu z realizacji Procesu Bolońskiego, zawierającego ocenę głównych zmian w EOSW od początku Procesu Bolońskiego i stopnia, w jakim osiągnęliśmy cel dotyczący mobilności, uzgodniony w Leuven/Louvain-la-Neuve w roku 2009.

Zapraszamy ponadto BFUG do przedstawienia propozycji w sprawie głównych priorytetów na następną dekadę, przygotowanej w ścisłej współpracy z uczelniami, pracownikami i studentami, oraz propozycji dotyczącej zarządzania EOSW.

Z wdzięcznością przyjmujemy ofertę Włoch zorganizowania następnej Konferencji Ministerialnej EOSW i Forum Polityki Bolońskiej w roku 2020.

Załączniki

Przyjęte środki:

- Podejście uporządkowanego wsparcia koleżeńskiego na rzecz realizacji trzech kluczowych zobowiązań bolońskich.
- Strategia na rzecz Białorusi na lata 2018–2020.
- Kwalifikacje krótkiego cyklu jako odrębny poziom kwalifikacji w nadrzędnych Ramach Kwalifikacji Europejskiego Obszaru Szkolnictwa Wyższego (QF-EHEA).
- Skorygowany Suplement do dyplomu, wraz z zaleceniem jego przyjęcia w identycznej formie w odnośnych ramach Lizbońskiej Konwencji o Uznawaniu Kwalifikacji i Europass.